101520 - Kadının, yolculuk kısa da olsa, mahremsiz seyahat etmemesi

Soru

Kadının mahremsiz yolculuk yapmasının caiz olmadığını biliyorum. Ancak “yolculuk” kelimesiyle ne kastedildiğini sormak istiyorum. Eğer mesafeyle ölçülüyorsa, bu mesafe nereden itibaren hesaplanır? Yolculuğun başladığı yer (yerleşimin bittiği nokta) mi esas alınır, yoksa başka bir ölçü mü vardır? Ayrıca babamın bir çiftliği var; zaman zaman oraya gitmek istiyoruz. Evimizden en fazla yaklaşık bir saat on beş dakika uzaklıkta. Bu durum yolculuk sayılır mı, sayılmaz mı? Üstelik yolun büyük bir kısmı yeni şehirlerle, okullarla, şirketlerle ve tarım arazileriyle doludur.

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Birincisi:

Sahih sünnet, kadının ancak bir mahremiyle birlikte yolculuk yapmasının caiz olduğunu açıkça göstermektedir. Bu yolculuk belirli bir mesafeyle sınırlandırılmamıştır; namazın kısaltılması veya orucun bozulması konusundaki yolculukta olduğu gibi belirli bir mesafe şartı yoktur. Aksine, uzun ya da kısa olsun, “yolculuk” olarak adlandırılan her durumda kadın, mahremi bulunmadıkça bundan men edilir.

Buhârî (1729) ve Muslim’in (2391), İbn Abbas r.a ’dan rivayet ettiğine göre, Nebî s.a.v şöyle buyurmuştur:
“Kadın, ancak bir mahremiyle birlikte yolculuk yapar.”

Fakihler, kadının mahremsiz yolculuk yapmasının haram olduğu hususunda ittifak etmişlerdir. Ancak bazı istisnaî meseleler vardır. Bunlardan biri, farz olan hac yolculuğudur. Bu konuda bazı âlimler, güvenilir bir kafileyle yolculuk yapmasına cevaz vermiştir. Hafız İbn Hacer r.h şöyle demiştir:

“Begavî dedi ki: Kâfir bir kadının harp diyarında Müslüman olması veya esir olup kurtulması durumu dışında, farz olmayan bir yolculukta kadının ancak kocası veya mahremiyle yolculuk edebileceği hususunda ihtilaf yoktur.”
Başka âlimler buna şunu da eklemiştir: Eğer bir kadın kafileden kopar ve güvenilir bir erkek onu bulursa, onu tekrar kafileye ulaştırıncaya kadar ona eşlik etmesi caizdir.
(Bkz. *Fethu’l-Bârî*, 4/76)

Nevevî r.h, “Şerhu Sahîh-i Muslim”de, burada kastedilen yolculuğun belirli bir mesafeyle kayıtlı olmadığını açıklayarak şöyle demiştir:
“Sonuç olarak: Üç gün, iki gün, bir gün veya bundan başka bir süre olsun; ‘yolculuk’ olarak isimlendirilen her şeyden kadın, kocası veya mahremi olmaksızın men edilir. Çünkü Muslim’in İbn Abbas’tan rivayet ettiği şu hadis bunu kapsamaktadır: ‘Kadın ancak bir mahremiyle birlikte yolculuk yapar.’ Allah en iyisini bilir.”
(Nevevî’nin sözleri özetlenerek aktarılmıştır.)

“Dâimî Fetva Komisyonu”nun fetvalarında (17/339) ise şöyle denilmektedir:
“Mesafe kısa da olsa uzun da olsa, kadının mahremsiz yolculuk yapması mutlak olarak haramdır.”

Buna göre: Şehrinizden bu yere gitmek, insanların örfünde yolculuk sayılıyorsa, mahremsiz gitmeniz caiz değildir. Eğer örfte yolculuk sayılmıyorsa, mahremsiz gitmenizde bir sakınca yoktur. Yolun şehirlerle, okullarla ve tarım arazileriyle dolu olması bu hükmü değiştirmez.

İkincisi:
Namazın kısaltılması, yolculukta orucun bozulması ve mestler üzerine mesh süresinin üç gün üç gece olması gibi hükümlerle ilgili yolculukta ise, cumhura göre yolculuk mesafeyle takdir edilir. Bu mesafe yaklaşık 80 kilometredir ve mesafe, yerleşim yerinin bittiği noktadan itibaren başlar.
Bkz.: *Tuhfetü’l-Muhtâc* (2/370), *el-Mevsûatü’l-Fıkhiyye* (27/270).

Bazı âlimler ise yolculuğu mesafeyle değil, örfle belirlerler.
(Bkz. 38079 numaralı soru cevabı.)

Allah en iyisini bilendir.